

6. Uusi ulkoasiainministeriö

Kenraali Władysław Sikorskin Pariisissa 1. lokakuuta 1939 muodostamassa hallituksessa ulkoasiainhallinnon otti haltuun August Zaleski. Uusi ministeri oli hyvin tunnettu diplomaattimaailmassa. Hän johti ennen sotaa mm. diplomaattiedustustoja Sveitsissä, Kreikassa ja Italiassa, ja vuosina 1926-32 Zaleski oli ulkoasiainministeriön johdossa Puolan tasavallan yhdessätoista hallituksessa. Ulkoasiainministerinä Zaleski toimi heinäkuuhun 1941, jolloin hän luopui ministeritehtävistä vastalauseena silloin solmitulle puolalais-neuvostoliittolaiselle, allekirjoittajien Sikorski-Majskin nimistä tunnetulle sopimukselle. Zaleski protestoi tämän sopimuksen päätelmiä, sen neuvottelutapoja ja ulkoasiainministeriön roolin sivuuttamista keskustelujen aikana vastaan.

Ministeriön työn järjestäminen ei ollut helppo tehtävä. Kenraali Sikorskin hallituksen muodostamisen jälkeen ulkoasiainministeriön kotipaikkana oli lähes kaksi kuukautta Puolan tasavallan Pariisin-suurlähetystö. Ylitäytetyt edustustotilat palvelivat sinä aikana muitakin valtiovallan elimiä. Tilanne parani hieman kun 22. marraskuuta 1939 ministeriö ja koko hallitus mukanaan siirtyi Angersin kaupunkiin, noin 300 kilometriä Pariisista kaakkoon. Ranskan viranomaiset valitsivat tämän paikan etäisyyden vuoksi Saksan rajalta sekä ottaen huomioon Anjoun ja Puolan väliset historialliset suhteet. Vakautuminen kesti vain seitsemän kuukautta. Kolmannen valtakunnan hyökättyä Ranskaan ja saksalaisten nopeiden miehityssaavutusten myötä puolalainen hallitus, noudattaen Ranskan viranomaisten suosituksia, siirtyi Libournehen Bordeauxin ja Atlantin rannikon lähelle 14. kesäkuuta. Oltuaan lyhyen ajan Libournessa ryhmä tärkeimpiä henkilöitä, mm. Puolan tasavallan presidentti Władysław Raczkiewicz ja hallitusjäsenet ministeri Zaleskin mukaan lukien, evakuoitiin brittiläisen risteilijän HMS Arethusin kannella Lontooseen.

Hallituksen istunto joulukuussa 1939; vasemmalta pääministeri Władysław Sikorski, ministeri Józef Haller, valtiovarainministeri Henryk Strasburger, ulkoasiainministeri August Zaleski.